

Біляковська Ольга Орестівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Львівського національного університету імені Івана Франка

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Цифровізація суспільства вносить корективи у всі сфери суспільного життя, зокрема й у систему освіти, пріоритетом якої є відкритість освітніх закладів, постійний доступ до навчальних матеріалів, освітніх ресурсів та інструментів, надання якісних освітніх послуг, впровадження нових педагогічних технологій для ефективності й якості навчання.

Наукові розвідки дослідників у галузі освіти (Н. Морзе, В. Биков, А. Гуржій, Р. Гуревич, О. Овчарук, К. Осадча, С. Сисоєва та ін.) свідчать, що цифрові технології впливають на вдосконалення організаційних форм, методів навчання й оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, а також прослідковується їх позитивний вплив на процес засвоєння знань та вироблення ключових навичок у процесі навчально-пізнавальної діяльності.

Якість функціонування закладу освіти пов'язана з комплексною цифровою трансформацією, а саме побудовою єдиного інформаційного простору, який би забезпечував доступ до актуальної інформації про стан навчальних, методичних, науково-дослідних та адміністративно-господарських процесів. Власне побудова єдиного інформаційного простору в закладах вищої освіти сприяє [1]:

- підвищенню ефективності та якості освітнього процесу;
- інтенсифікації процесу наукових досліджень;
- підвищенню оперативності й ефективності управління;
- інтеграції освітньої системи закладу вищої освіти у світову мережу, що значно полегшить доступ до міжнародних інформаційних ресурсів.

Оцінювання навчальних досягнень студентів є невід'ємною складовою процесу навчання, спрямоване стимулювання навчальної діяльності здобувачів освіти. В умовах цифровізації освітнього простору закладу вищої освіти, традиційне оцінювання навчальних досягнень студентів видозмінюється, переходить у площину формувального оцінювання. Формувальне оцінювання – це процес пошуку й інтерпретації даних, які використовуються викладачами і студентам для того, щоби прослідкувати прогрес здобувачів освіти у процесі навчання, а також визначити куди необхідно рухатися для досягнення оптимальних результатів і яким чином зробити це найкраще [2, с. 204].

Оцінювання в освітньому процесі закладу освіти можна представити як:

- оцінювання як результат навчання. Проводиться викладачем з метою використати результати навчання здобувачів освіти для оцінювання навчальних досягнень відповідно до стандартів і освітніх цілей;
- оцінювання прогресу навчання здобувачів освіти. Передбачає, що викладач використовує результати контролю й оцінювання, робить відповідні висновки про прогрес студентів та вносить певні корективи щодо організації навчання;
- оцінювання як самооцінювання та самоконтроль у процесі навчання. Визначає рівень контролю студентів, рефлексію на поступ у процесі навчання та формування навчальних цілей для досягнення результату.

Застосовуючи формувальне оцінювання викладач оптимально добирає форми та методи, використовуючи весь спектр цифрових інструментів. Ефективність формувального оцінювання залежить від правильного формулювання його мети, вибору критеріїв, визначення навчальних потреб здобувачів освіти, способів досягнення поставленої мети, методів навчання, а також взаємозв'язку дидактичних принципів і прийомів з інструментарієм формувального оцінювання.

Окреслити цілі навчальної діяльності дають змогу такі цифрові інструменти: тестові (Kahoot, Classtime, Google-форми), віртуальні дошки (Padlet, Linoit, Jamboard), онлайніві документи (Drive-google, Canva), карти знань (Bubll.us, Coogole.it, Mindomo тощо), мозкових штурмів (Jamboard, Canva).

Зазначимо, що якість оцінювання залежить від обраних викладачем технік формувального оцінювання (візуальні, комбіновані, схематично-графічні), що найповніше відповідають окресленим цілям і потребам здобувачів освіти. Зокрема для створення тестів, інтерактивних вправ, опитувань, онлайн-вікторин використовують такі цифрові інструменти як Google Forms, Kahoot, Mentimeter, Poll Everywhere, LearningApps, Flippity тощо. Для отримання оперативного зворотного зв'язку від студентів в умовах реального часу допомагають Socrative, Kahoot, Plickers тощо. Так, цифровий інструмент Socrative дає змогу викладачеві скласти тести з варіантами відповідей, опитувальники з відкритими питаннями, які можна завантажувати на комп'ютерах, мобільних гаджетах як командну гру для студентів. На мобільних пристроях студенти можуть виконувати тестові завдання, які створені за допомогою інструменту Quizizz, що досить зручно в умовах змішаного навчання. Водночас такий цифровий інструмент як віртуальна дошка можна використати для групової, колективної роботи з метою швидкого подання навчальної інформації й отримання відповіді від здобувачів освіти.

Отже, використання в освітньому просторі цифровий технологій та інструментів сприяє індивідуалізації, диференціації процесу навчання, підвищенню мотивації здобувачів освіти, урізноманітнює, збагачує новими засобами професійну діяльність викладача в контексті оцінювання навчальних досягнень студентів.

Список використаної літератури

1. Біляковська О. О. Професійна підготовка майбутніх учителів в умовах цифровізації освіти. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2023. Вип. 210. С. 10-14.
2. Морзе Н., Вембер В., Гладун М. Використання цифрових технологій для формувального оцінювання. [Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету](#). 2019. Вип. спецвип. С. 202-214.